

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชกระแสรับสั่ง “ช่วยสร้างคนดีให้บ้านเมือง” พระองค์ท่านทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ยิ่งใหญ่ของโลก ทรงเป็นต้นแบบในด้านคุณธรรมของประเทศไทยและของโลก ดังจะเห็นได้จากพระจริยวัตรและพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ทรงปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง ทรงมีพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสเกี่ยวกับการศึกษา คุณธรรมจริยธรรม จำนวนมาก เพื่อให้พสกนิกรของพระองค์นำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และพระราชทานหลัก 3 ประการ อันเกี่ยวข้องกับครูและนักเรียน ว่า

“...ให้ครูรักเด็กและเด็กรักครู ให้ครูสอนให้เด็กมีน้ำใจต่อเพื่อนไม่ไหว่งแข่งขันกันแต่ให้แข่งขันกับตัวเอง และให้เด็กที่เรียนเก่งช่วยสอนเพื่อนที่เรียนช้ากว่า ให้ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทำร่วมกัน เพื่อให้เห็นคุณค่าของความสามัคคี...”

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และให้มีความรู้คู่คุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 23 กล่าวถึง การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสม และมาตรา 24 กล่าวถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติ ให้ทำได้ ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกรายสาระวิชา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 2-6)

ประเทศไทยกำลังเผชิญกับภาวะวิกฤติทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนคนไทยอย่างรุนแรง เมื่อพิจารณาอย่างรอบด้านแล้วหนทางที่จะผ่อนคลายลงได้นั้น คนไทยทุกคนควรหันหน้าเข้าหากัน ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ทุกฝ่ายยอมลดเป้าหมายเพื่อพบกันครึ่งทางเพื่อความอยู่รอด ปลอดภัย ความเจริญของประเทศอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จะด้วยวิธีใดก็ตามสิ่งสำคัญ

ต้องอยู่บนรากฐานของคุณธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่ดีงามควรแก่การประพฤติปฏิบัติ การพัฒนาบุคคลโดยใช้คุณธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยพัฒนาคนในชาติให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และใจ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งมีการยึดคุณธรรมนำความรู้สู่สถานศึกษา ในรูปแบบโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธาน เดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร และตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 2)

กรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องวิเคราะห์ “คุณธรรมอัตลักษณ์ของตนเอง” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน โดยมุ่งหวังให้บุคลากรในสถานศึกษาที่รวมไปถึงผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยคุณธรรมสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562 : 5)

1. พอเพียง คือ การดำรงชีวิตพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยทำพอประมาณให้เหมาะสมกับตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อ และฝึกตนเองให้รู้จักความพอดี พอเหมาะ ถ้าไม่พอดี ไม่พอเหมาะ ก็จะเกิดความทุกข์ใจได้ในใจได้

2. กตัญญู คือ คุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งในสังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่มนุษย์ควรปฏิบัติ และไม่หลงลืมตัวเองเมื่อเกิดความสำเร็จต้องยกย่องเชิดชูบุพการี ครู อาจารย์ และทุกคนที่มีส่วนร่วม

3. ซื่อสัตย์สุจริต คือ พื้นฐานของความดีทุกอย่าง เด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง

4. ความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ต้องมีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์กติกาพร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอ โดยพร้อมสอนเพื่อให้ลูกหลานเยาวชนก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างคนดีให้บ้านเมือง

5. อุทิศคุณธรรม คือ การเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการบริหารหรือการปกครองที่มีความถูกต้อง มีความยุติธรรม ร่วมมือร่วมใจกันมุ่งมั่น ให้ระบบการศึกษาของชาติดำเนินไปด้วยความมั่นคง ยั่งยืน ด้วยจิตสำนึก ทศนคติพฤติกรรมที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งใช้หลักการให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้

โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2563) มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 130 คน นักเรียน จำนวน 2,540 คน โรงเรียนได้มีการดำเนินงานตามนโยบาย “โรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 จนถึงปัจจุบัน (ปีการศึกษา 2563) เริ่มจากบุคลากรทุกฝ่ายของโรงเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์ “คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน” ที่ครอบคลุมคุณธรรมสำคัญทั้ง 5 ประการ กำหนดแผนงานและโครงการเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหาร ครู และนักเรียน เพื่อให้มีพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เมื่อสิ้นปีการศึกษามีการประเมินและรายงานผลการดำเนินงานให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับทราบ ตลอดจนมีการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนทวีธาภิเศก อย่างต่อเนื่อง สำหรับการดำเนินงานในปีการศึกษา 2563 บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนได้ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อทบทวน “คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน” เพื่อกำหนดกรอบในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน และกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ให้สอดคล้องกับปรัชญาของโรงเรียน คือ “ความรู้และจริยธรรมเพื่อชีวิต” และสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน คือ “วินัยเยี่ยม เปี่ยมคุณธรรม เลิศล้ำวิชาการ” ผลการวิเคราะห์เพื่อทบทวน สรุปได้ว่า คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนทวีธาภิเศก ประกอบด้วยคุณธรรมเป้าหมาย 8 ประการ คือ สุภาพ สามัคคี มีวินัยเยี่ยม เปี่ยมกตัญญู รับผิดชอบต่อสังคม ปฏิบัติจิตอาสา และ นำพาพอเพียง โดยได้ร่วมกันกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกในแต่ละคุณธรรมอัตลักษณ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ 8 ประการ
โรงเรียนทวีธาภิเศก

คุณธรรม อัตลักษณ์	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
สุภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - พุดจาสุภาพไพเราะ - แต่งกายเรียบร้อย - ให้เกียรติกับทุกคน 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความเคารพต่อผู้ อาวุโสกว่า - พุดจาสุภาพไพเราะ - แต่งกายเรียบร้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความเคารพต่อผู้ อาวุโสกว่า - พุดจาสุภาพไพเราะ
สามัคคี	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมความ สามัคคีในองค์กร - มีความเป็นกลาง -ใช้อำนาจหน้าที่ โดยยึดส่วนรวม เป็นสำคัญ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน - ช่วยเหลือเพื่อนครูอย่าง เต็มใจ - ยอมรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเหลือเพื่อนทั้งด้าน การเรียนและกิจกรรม - มีน้ำใจนักกีฬา - มีส่วนร่วมในการทำงาน หรือกิจกรรมของกลุ่ม - เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี - เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม ความสามัคคี เช่น กีฬาสี
มีวินัยเยี่ยม	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามระเบียบ ของราชการ - ตรงต่อเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> - ตรงต่อเวลา - รักษาวินัย และ จรรยาบรรณหน้าที่ - แต่งชุดข้าราชการ ทุกวันจันทร์ 	<ul style="list-style-type: none"> - แต่งกายถูกต้องตาม ระเบียบของโรงเรียน - ทรงผมถูกต้องตาม ระเบียบของโรงเรียน - รับประทานอาหารในที่ ที่จัดไว้ - ใช้โทรศัพท์ให้เป็นเวลา - ปฏิบัติตามกฎหมายของ โรงเรียน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณธรรม อัตลักษณ์	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
เปี่ยมกตัญญู	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมและเป็นแบบอย่างด้านความกตัญญู - อุทิศตนเพื่อองค์กร 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นแบบอย่างด้านความกตัญญู - ร่วมงานมุทิตาครูเกษียณ - อุทิศตนเพื่อองค์กร 	<ul style="list-style-type: none"> - เชื้อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครองและครู - ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง - เข้าร่วมกิจกรรมที่แสดงออกถึงความกตัญญู เช่น วันพ่อ วันแม่ วันไหว้ครู
รู้รับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> - ทำหน้าที่อย่างเต็มที่ - รับผิดชอบต่อคำพูด - ปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย - ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ - มาทำงานตรงเวลา - เข้าสอนตรงเวลา - ดูแลนักเรียนเข้าแถวหน้าเสาธง - เตรียมการสอนล่วงหน้า 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าเรียนตรงเวลา - ส่งงานตรงตามกำหนดเวลา - เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง - ทำเวรตามหน้าที่ - เก็บภาชนะที่ตนใช้ในโรงอาหารทุกครั้ง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณธรรม อัตลักษณ์	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
รอบคอบซื่อสัตย์	<ul style="list-style-type: none"> - บริหารด้วยความซื่อตรง - มีความยุติธรรม - ไม่เบียดเบียนผู้ใต้บังคับบัญชา - มีธรรมาภิบาล - โปร่งใสตรวจสอบได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานด้วยความโปร่งใส - มีความยุติธรรม - ลงเวลาตามความเป็นจริง - ให้ความเสมอภาคแก่นักเรียน - ให้ความสำคัญกับนักเรียนอย่างเป็นธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง - นำของที่พบเจอส่งคืนเจ้าของ - ทำข้อสอบด้วยตนเองตามความสามารถ - พูดความจริง - ยอมรับความผิดของตนและปรับปรุงแก้ไข
ปฏิบัติจิตอาสา	<ul style="list-style-type: none"> - ช่วยเหลือองค์กรในด้านต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ - อาสาช่วยเหลืองานของโรงเรียนและชุมชน - ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาต่าง ๆ - อุทิศเวลาให้กับงานราชการ 	<ul style="list-style-type: none"> - อาสาช่วยเหลืองานของโรงเรียนและชุมชน - บริจาคและสนับสนุนงานการกุศล 	<ul style="list-style-type: none"> - อาสาช่วยเหลือผู้ปกครอง - อาสาช่วยเหลือครู - อาสาช่วยเหลืองานของชุมชน - ช่วยสอนการบ้านเพื่อน - เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณธรรม อัตลักษณ์	พฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก		
	ผู้บริหาร	ครู	นักเรียน
นำพาพอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างประหยัด - บริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้จ่ายอย่างประหยัด - พอใจในสิ่งที่ตนมี - ใช้ทรัพย์สินของโรงเรียนอย่างประหยัด - ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน - ทำบัญชีรับ-จ่าย 	<ul style="list-style-type: none"> - ปิดน้ำและเครื่องใช้ไฟฟ้าหลังใช้งานทุกครั้ง - ใช้จ่ายอย่างประหยัด - พอใจในสิ่งที่ตนมี - ดูแลรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน - ออมเงินกับธนาคารโรงเรียน - ทำบัญชีรับ-จ่าย

จากตารางที่ 1 พบว่า บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกันกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนซึ่งเป็นคุณธรรมเป้าหมายทั้ง 8 ประการ คือ สุภาพ สามัคคี มีวินัย เข้มแข็ง เปี่ยมกตัญญู รู้รับผิดชอบ รอบคอบซื่อสัตย์ ปฏิบัติดีจิตอาสา และ นำพาพอเพียง ที่มีความครอบคลุมคุณธรรมสำคัญ 5 ประการ ตามกรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. คือ พอเพียง กตัญญู ซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และ อุดมการณ์คุณธรรม

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาาร่วมกันของบุคลากรโรงเรียนทวีธาภิเศก เกี่ยวกับการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนทวีธาภิเศก เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2562 โดยการสอบถาม และการเยี่ยมบ้านนักเรียน พบว่า โรงเรียนทวีธาภิเศก มีนักเรียนที่เข้ามาศึกษาเป็นจำนวนมากและนักเรียนบางส่วนมาโรงเรียนไม่ทันเช้าแถวเคารพธงชาติ เนื่องจากบ้านพักอาศัยอยู่ไกลจากโรงเรียน การเดินทางไม่สะดวก ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาการใช้โทรศัพท์มือถือที่นักเรียนใช้ผิดที่ ผิดเวลา ทำให้นักเรียนขาดระเบียบวินัยขาดความรับผิดชอบ ไม่สนใจในการเรียน ปัญหาการรับประทานอาหารแล้วไม่เก็บภาชนะ ซึ่งจะพบเห็นเป็นบางส่วนสำหรับนักเรียนที่ขาดความรับผิดชอบ ปัญหาการพูดคำหยาบ จะพบเห็นอยู่บ่อยครั้ง อาจจะช่วยด้วยความเปลือตัวหรือเคยชินกับคำพูดนั้น ๆ จึงทำให้นักเรียนคิดที่จะพูดคำหยาบนั้นออกมา สถานการณ์เสี่ยงที่เป็นปัญหาอันดับต้น ๆ คือ การดูแลความสะอาดของห้องเรียน เนื่องจากมีนักเรียนนำอาหารมารับประทานบนอาคารเรียนและทิ้งขยะไม่เป็นที่ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง จึงทำให้

สภาพของห้องเรียนมีขยะ สกปรก และปัญหาสำคัญอีกประการ คือ การสูบบุหรี่ในโรงเรียน ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องกำกับดูแลและเร่งหามาตรการเพื่อแก้ปัญหาให้นักเรียนกลุ่มนี้อย่างใกล้ชิดและโดยเร็ว (โรงเรียนทวีธาภิเศก, 2563 : 4)

จากแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เช่น การเรียนรู้ผ่านการทำงาน การเรียนรู้ผ่านโครงการ การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม การเรียนรู้ผ่านการแก้ปัญหา การเรียนรู้ผ่านกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือวิธีวิจัย เป็นต้น การเรียนรู้ผ่านโครงการคุณธรรม เป็นการนำปัญหาในชีวิตจริงมาเรียนรู้ผ่านการทำโครงการ เป็นการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิตด้วยวิธีคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ หรือด้วยกระบวนการทางปัญญา เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการทำความดีมีคุณธรรมแบบเชิงรุก โดยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านเทคนิควิธีการเรียนรู้แบบโครงการ เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริงในลักษณะวิจัยปฏิบัติการ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทางศีลธรรม และส่งเสริมการบำเพ็ญความดีมีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ การเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมจะเกิดการรวมกลุ่มกันของผู้เรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันทำโครงการด้านคุณธรรมตามความสนใจ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการร่วมมือทำงาน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันรวมถึงการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกัน การเรียนรู้แบบโครงการคุณธรรมมีลักษณะที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ศึกษา สืบค้น ค้นคว้า ทดลอง คิดค้น เน้นการนำปัญหาคุณธรรมในชีวิตจริงมาเรียนรู้โดยมีครูเป็นผู้คอยกระตุ้นแนะนำให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ และคอยอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน (พระมหาพวงศันรินทร์ ฐิตวิโส, 2552 : 12)

จากความเป็นมาของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. การวิเคราะห์ทบทวนคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนทวีธาภิเศก เพื่อกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของผู้บริหาร ครู และนักเรียน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนทวีธาภิเศก เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2562 และจากการศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้ผ่านโครงการคุณธรรม ดังที่กล่าวมาแล้ว ผู้ประเมินในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนทวีธาภิเศก จึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 โดยกำหนดภาระงานออกมาในรูปแบบของโครงการที่ชื่อว่า “โครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก โดยใช้โครงการคุณธรรมเป็นฐาน” และเพื่อให้ทราบผลการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ หรือมีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร จะได้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาว่าโครงการดังกล่าวคุ้มค่าหรือไม่ และจะดำเนินโครงการต่อไปหรือไม่ หากจะดำเนินการต่อไป จะมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการอย่างไร ผู้ประเมินจึงจัดให้มีการประเมินโครงการดังกล่าวขึ้น

คำถามของการประเมินโครงการ

1. ผลการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามโครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐาน เป็นอย่างไร และมีผลกระทบอันสืบเนื่องมาจากผลผลิตของโครงการ อย่างไร
2. ผลการจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก สู่ความยั่งยืน เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

1. เพื่อประเมินโครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐาน ประกอบด้วย
 - 1.1 การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context Evaluation)
 - 1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)
 - 1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation)
 - 1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)
 - 1.5 การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)
2. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก สู่ความยั่งยืน

ขอบเขตการประเมินโครงการ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

โครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐาน เป็นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ในฐานะผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัดการศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ได้กำหนดกรอบแนวคิดโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โดยให้สถานศึกษา

แต่ละแห่งนำไปเป็นกรอบในการวิเคราะห์ “คุณธรรมอัตลักษณ์ของตนเอง” เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา โดยประเมินโครงการใน 5 ด้าน ได้แก่

1.1 การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) ตัวแปร ได้แก่ ความเหมาะสมของหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ

1.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ตัวแปร ได้แก่ ความเหมาะสมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง งบประมาณ ระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

1.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ตัวแปร ได้แก่ ความเหมาะสมด้านวางแผน (Plan : P) ด้านปฏิบัติตามแผน (Do : D) ด้านประเมินผล (Check : C) และด้านปรับปรุงแก้ไข (Act : A)

1.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) ตัวแปร ได้แก่ ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

1.4.1 ผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

1.4.2 ผลการประเมินโครงการคุณธรรมของนักเรียน

1.4.3 ผลการประกวดโครงการคุณธรรมของนักเรียน

1.4.4 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน

1.4.5 ผลการคัดเลือกห้องเรียนคุณธรรมอัตลักษณ์ต้นแบบ

1.4.6 ผลการประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการ

1.5 การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) ตัวแปร ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนรอบข้างโรงเรียนที่มีต่อพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของนักเรียน

2. รูปแบบการประเมิน

การประเมินโครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนทิวธาภิเศก โดยใช้โครงการคุณธรรมเป็นฐาน ครั้งนี้ ผู้ประเมินประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็นกรอบในการประเมิน พร้อมทั้งมีการศึกษาผลกระทบ และการจัดทำข้อเสนอแนวทางการพัฒนาโครงการ สู่ความยั่งยืน จึงกำหนดกรอบในการประเมินเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม (Context) ของโครงการ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ ด้านกระบวนการ (Process) ดำเนินโครงการ ด้านผลผลิต (Product) ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ และด้านผลกระทบ (Impact) ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากผลผลิตของโครงการ

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากร ได้แก่

3.1.1 บุคลากรโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 129 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน รวมเป็น 4 คน
- 2) ข้าราชการครู จำนวน 125 คน

3.1.2 นักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 72 ห้อง รวม 2,540 คน ประกอบด้วย

- 1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้อง รวม 406 คน
- 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 ห้อง รวม 486 คน
- 3) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 ห้อง รวม 453 คน
- 4) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 ห้อง รวม 390 คน
- 5) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 ห้อง รวม 419 คน
- 6) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 ห้อง รวม 386 คน

3.1.3 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2,540 คน

3.1.4 ประชาชนในชุมชนรอบข้างโรงเรียนทวีธาภิเศก จำนวน 5 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนพาณิชย์ราชดำเนิน ชุมชนวัดนาคกลาง ชุมชนมะขามบ้านหม้อ ชุมชนปกอรุณ และชุมชนวัดใหม่พิเรนทร์

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

3.2.1 บุคลากรโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 99 คน ประกอบด้วย

1) ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน รวม 4 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นฝ่ายบริหารของโรงเรียนทวีธาภิเศก

2) ข้าราชการครู 95 คน ได้มาโดยการใช้ตาราง Krejcie & Morgan กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ประชากร 125 คน) จากนั้นดำเนินการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

3.2.2 นักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 72 ห้อง รวม 1,219 คน ได้มาโดยการใช้ตาราง Krejcie & Morgan กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับชั้นเรียน จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้แก่

- 1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้อง รวม 198 คน
- 2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 ห้อง รวม 215 คน
- 3) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 ห้อง รวม 218 คน

- 4) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 ห้อง รวม 194 คน
- 5) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 ห้อง รวม 201 คน
- 6) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 ห้อง รวม 193 คน

3.2.3 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนทวิธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 72 ห้อง รวม 1,219 คน ได้มาโดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแยกตามระดับชั้นเรียน จากนั้นดำเนินการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้แก่

- 1) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 12 ห้อง รวม 198 คน
- 2) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 12 ห้อง รวม 215 คน
- 3) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 ห้อง รวม 218 คน
- 4) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 12 ห้อง รวม 194 คน
- 5) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 12 ห้อง รวม 201 คน
- 6) ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 12 ห้อง รวม 193 คน

3.2.4 ผู้แทนชุมชนรอบข้างโรงเรียนทวิธาภิเศก จำนวน 35 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งเป็นกรรมการชุมชน จำนวน 5 ชุมชน ชุมชนละ 7 คน

4. ระยะเวลาการประเมินโครงการ

เดือน พฤษภาคม 2563 ถึง เดือน เมษายน 2564

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. หมายถึง โครงการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กำหนดขึ้นตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้กรอบกลยุทธ์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานเดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาทของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยมุ่งหวังให้บุคลากรในสถานศึกษาที่รวมไปถึงผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วยคุณธรรมสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1.1 พอเพียง คือ การดำรงชีวิตพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร โดยทำพอประมาณให้เหมาะสมกับตนเอง ไม่ฟุ้งเฟ้อ และฝึกตนเองให้รู้จักความพอดี พอเหมาะถ้าไม่พอดี ไม่พอเหมาะก็จะเกิดความทุกข์ใจได้ในใจได้

1.2 กตัญญู คือ คุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งในสังคมมนุษย์ต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับบุคคล ได้แก่ พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ญาติพี่น้อง เป็นต้น ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่มนุษย์ควรปฏิบัติและไม่หลงลืมตัวเมื่อเกิดความสำเร็จต้องยกย่องเชิดชูบุพการี ครู อาจารย์ และทุกคนที่มีส่วนร่วม

1.3 ซื่อสัตย์สุจริต คือ พื้นฐานของความดีทุกอย่างเด็ก ๆ จึงต้องฝึกฝนอบรมให้เกิดมีขึ้นในตนเอง เพื่อจักได้เติบโตขึ้นเป็นคนดีมีประโยชน์ และมีชีวิตที่สะอาด ที่เจริญมั่นคง

1.4 ความรับผิดชอบ คือ ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ต้องมีจิตสำนึกในบทบาท และหน้าที่ของตัวเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพกฎเกณฑ์กติกาพร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอโดยพร้อมเพรียง เพื่อให้ลูกหลานเยาวชนก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ยึดมั่นความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อสร้างคนดีให้บ้านเมือง

1.5 อุดมการณ์คุณธรรม คือ การเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยการบริหารหรือการปกครองที่มีความถูกต้อง มีความยุติธรรม ร่วมมือร่วมใจกันมุ่งมั่นให้ระบบการศึกษาของชาติดำเนินไปด้วยความมั่นคง ยั่งยืน ด้วยจิตสำนึก ทศนคติพฤติกรรมที่เต็มเปี่ยมด้วยคุณธรรม และจริยธรรม พร้อมทั้งใช้หลักการให้โอกาสประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้

2. คุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน หมายถึง คุณธรรมเป้าหมาย 8 ประการ และพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก ที่บุคลากรในโรงเรียนร่วมกันวิเคราะห์และกำหนดขึ้น ซึ่งครอบคลุมคุณธรรมสำคัญทั้ง 5 ประการ คือ สุภาพ สามัคคี มีวินัย เยี่ยมเปี่ยมกตัญญู รับผิดชอบต่อรอบคอบซื่อสัตย์ ปฏิบัติจิตอาสา และ นำพาพอเพียง

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐาน หมายถึง การเรียนรู้ผ่านโครงงานคุณธรรม เป็นการนำปัญหาในชีวิตจริงมาเรียนรู้ผ่านการทำโครงงาน เป็นการพัฒนาทักษะชีวิตด้วยวิธีคิดอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ ส่งเสริมการทำความดีมีคุณธรรมแบบเชิงรุก โดยให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานจริงในลักษณะวิจัยปฏิบัติการ นำไปสู่การแก้ไขปัญหาด้านความเสื่อมทรามทางศีลธรรม และส่งเสริมการบ่มเพาะความดี มีคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมและเป็นระบบ

4. โครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐาน หมายถึง โครงการที่โรงเรียนทวีธาภิเศก จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ผ่านการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐาน เพื่อให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน

5. การประเมินโครงการ หมายถึง กระบวนการวัดที่มีการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐาน ประกอบด้วย

5.1 การประเมินด้านสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนดำเนินโครงการ เพื่อศึกษาความเหมาะสมของหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ

5.2 การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินก่อนดำเนินโครงการ เพื่อศึกษาความเหมาะสมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง งบประมาณ ระยะเวลา วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

5.3 การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างดำเนินโครงการ เพื่อศึกษาความเหมาะสมด้านการวางแผน (Plan : P) ด้านการปฏิบัติตามแผน (Do : D) ด้านการประเมินผล (Check : C) และด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act : A)

5.4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ ประกอบด้วย

5.4.1 ผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

5.4.2 ผลการประเมินโครงงานคุณธรรมของนักเรียน

5.4.3 ผลการประกวดโครงงานคุณธรรมของนักเรียน

5.4.4 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน

5.4.5 ผลการคัดเลือกห้องเรียนคุณธรรมอัตลักษณ์ต้นแบบ

5.4.6 ผลการประเมินเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการดำเนินงานตามโครงการ

5.5 การประเมินด้านผลกระทบ (Impact Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนรอบข้างโรงเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของนักเรียน

6. ผลการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ หรือความสามารถของนักเรียน ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมตามโครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนทิวธาภิเศก โดยใช้โครงงานคุณธรรมเป็นฐานประกอบด้วย กิจกรรมปฐมนิเทศนักเรียน กิจกรรมค้นหาคุณค่าของตนเอง กิจกรรมค้นหาปัญหาที่สำคัญของโรงเรียน กิจกรรมวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของโรงเรียน กิจกรรมวิเคราะห์คุณธรรมที่ใช้ในการแก้ปัญหา กิจกรรมสร้างความคิดด้วยโครงงานคุณธรรม กิจกรรมสร้างผังมโนทัศน์โครงงานคุณธรรม กิจกรรมจัดทำร่างโครงงานคุณธรรม กิจกรรมจัดทำรายงานโครงงานคุณธรรม กิจกรรมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อประกวดโครงงานคุณธรรม และกิจกรรมคัดเลือกห้องเรียนคุณธรรมอัตลักษณ์ต้นแบบ วัดได้จากการตอบแบบสอบถาม

7. ผลการประเมินโครงงานคุณธรรมของนักเรียน หมายถึง ระดับคุณภาพของการจัดทำโครงงานคุณธรรมของนักเรียน ประกอบด้วย ระบุปัญหาที่ต้องการศึกษาชัดเจน เรียบเรียงได้

สอดคล้องกับปัญหาและหัวข้อโครงการ วิธีดำเนินการครบถ้วน ชัดเจน ปฏิบัติได้จริง มีการตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขผลงาน รายงานโครงการมีหัวข้อครบถ้วน ใจความสมบูรณ์ และมีเทคนิควิธี หลากหลายรูปแบบและมีคุณภาพในการนำเสนอ

8. ผลการประกวดโครงการคุณธรรมของนักเรียน หมายถึง ผลการประเมินโครงการคุณธรรม ของนักเรียนแยกตามระดับชั้นเรียน ได้แก่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับคุณภาพของรางวัล ประกอบด้วย รางวัลเหรียญทอง รางวัลเหรียญเงิน และ รางวัลเหรียญทองแดง

9. ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน หมายถึง ผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ที่วัดได้จากระดับการปฏิบัติของพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวก ของนักเรียน ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียนทวีธาภิเศก ประกอบด้วย ปฏิบัติได้ระดับดีเยี่ยม ปฏิบัติได้ระดับดี ปฏิบัติได้ระดับพอใช้ ปฏิบัติได้ระดับน้อย ปฏิบัติได้ระดับน้อยที่สุด

10. ผลการคัดเลือกห้องเรียนคุณธรรมอัตลักษณ์ต้นแบบ หมายถึง การคัดเลือกห้องเรียน ที่นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน อยู่ในระดับคุณภาพดีเยี่ยม ครบทุกคน และมีค่าเฉลี่ยของคะแนนประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมเป็นลำดับที่ 1 ในระดับชั้นเรียน ให้เป็นห้องเรียนคุณธรรมอัตลักษณ์ต้นแบบ

11. เจตคติ หมายถึง ท่าทีความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรม ที่พร้อมที่จะมีปฏิริยาโต้ตอบในทางบวกหรือทางลบ ต่อการดำเนินงานตาม โครงการส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก โดยใช้โครงการคุณธรรมเป็นฐาน วัดได้จากการตอบแบบวัดเจตคติ

12. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับหรือชอบ ของผู้ปกครองหรือ ประชาชนที่มีบ้านพักอาศัยอยู่ในชุมชนรอบข้างโรงเรียนทวีธาภิเศก ที่มีต่อพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกของ นักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก หลังจากที่นักเรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ผ่านการเรียนรู้ โดยใช้โครงการคุณธรรมเป็นฐาน วัดได้จากการตอบแบบสอบถาม

13. โรงเรียนทวีธาภิเศก หมายถึง โรงเรียนทวีธาภิเศก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

14. บุคลากรโรงเรียนทวีธาภิเศก หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563 จำนวน 129 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 3 คน และข้าราชการครู 125 คน

15. นักเรียน หมายถึง นักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563

16. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก ปีการศึกษา 2563
17. ประชาชนในชุมชนรอบข้างโรงเรียน หมายถึง ประชาชนที่มีที่พักอาศัยอยู่รอบ ๆ บริเวณโรงเรียนทวีธาภิเศก จำนวน 5 ชุมชน ประกอบด้วย ชุมชนพาศิขราชดำเนิน ชุมชนวัดนาคกลาง ชุมชนมะขามบ้านหม้อ ชุมชนปกอรุณ และชุมชนวัดใหม่พิเรน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินโครงการ

1. ผู้บริหาร ครู และนักเรียน โรงเรียนทวีธาภิเศก ทราบผลการดำเนินงานตามโครงการ ส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนโรงเรียนทวีธาภิเศก โดยใช้โครงการคุณธรรมเป็นฐาน
2. โรงเรียนทวีธาภิเศก นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินโครงการไปใช้วางแผนปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. สถานศึกษาหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน สามารถนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินโครงการไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมบ่งชี้เชิงบวกที่ยั่งยืนต่อไป